

Spraakstoornis (dysartrie)

Informatie voor patiënt

Op dit blad krijgt u meer informatie over wat dysartrie inhoudt en vindt u een aantal adviezen over hoe hiermee om te gaan.

Wat is dysartrie?

Dysartrie is een spraakstoornis ten gevolge van een neurologische aandoening. Dit is een aandoening van het zenuwstelsel (hersenen en/of zenuwbanen).

Dysartrie komt vaak voor met andere neurologische klachten, zoals krachtsverlies, slikstoornissen, cognitieve stoornissen (waarneming, aandacht, concentratie, geheugen, oriëntatie, taalgebruik, vaardigheden) en stoornissen in het zien.

Er bestaan verschillende soorten dysartrie. De kenmerken van dysartrie hangen af van welk neurologisch systeem of gebied in het zenuwstelsel wordt aangetast door het neurologisch ziektebeeld.

Gevolgen van dysartrie

Dysartrie kan ervoor zorgen dat de verstaanbaarheid en snelheid van de spraak vermindert. Kenmerken van dysartrie kunnen zijn:

- problemen met uw adem. U heeft ademtekort wanneer u praat, een hoge gespannen ademhaling;
- problemen met stemgeven. U spreekt te zacht of te luid, met een gespannen stem of u heeft last van heesheid;
- problemen met articulatie. U spreekt slap of minder nauwkeurig;
- problemen met de prosodie (levendigheid in spreken). U spreekt te snel, te langzaam, met weinig variatie in toonhoogte of een verminderde intonatie (klemtoon leggen);
- problemen in de resonantie (de volheid van het geluid). U spreekt nasaal of heeft onvoldoende draagkracht van de stem.

De ernst van dysartrie kan verschillen van onverstaanbaar kunnen spreken tot volledig verstaanbaar kunnen spreken met minimale afwijkingen. Tijdens de communicatie kunnen de frustraties hoog oplopen wanneer u ineens niet meer goed verstaanbaar spreekt.

Herstel

Afhankelijk van de oorzaak van dysartrie kan er iets gezegd worden over het herstel. Bij een beroerte treedt er meestal herstel op, de mate van het herstel verschilt per persoon. Er zijn ook ziektebeelden met een progressief verloop, dat wil zeggen dat in de loop van de tijd de ziekte erger wordt en de dysartrie kan toenemen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de ziekte van Parkinson, de ziekte van Huntington, ALS (amyotrofe lateraal sclerose) en MS (multiple sclerose).

Communicatie tips

Communicatie is niet alleen spreken maar bijvoorbeeld ook oogcontact maken of met ondersteunende gebaren spreken. Deze tips zullen de spraak zelf niet verbeteren maar ze kunnen er wel voor zorgen dat de communicatie soepeler verloopt.

Algemene tips

- Vermijd spreken wanneer u erg vermoeid bent.
- Vermijd gesprekken waarbij er een grote afstand zit tussen u en uw gesprekspartner.
- Vermijd gesprekken in ruimtes met veel omgevingslawaai zoals een, radio, televisie en geluid dat via openstaande ramen en deuren binnenkomt.
- Vermijd gesprekken tijdens activiteiten zoals eten.

Tips voor de spreker met dysartrie

- Leg uw nieuwe gesprekspartner uit dat u dysartrie heeft en hoe ze het beste kunnen reageren als de communicatie moeizaam verloopt.
- Vraag aan uw gesprekspartner om aan te geven wanneer hij/zij u niet verstaat.
- Zorg dat u de aandacht van de gesprekspartner heeft door bijvoorbeeld zijn naam te zeggen.
- Maak oogcontact en zorg dat uw gezicht en mond goed te zien zijn voor uw gesprekspartner.
- Geef duidelijk aan wanneer u wisselt van gespreksonderwerp.
- Spreek in korte en eenvoudige zinnen.
- Spreek trager, een traag spreektempo kan ervoor zorgen dat de spraak beter verstaanbaar is.
- Wees alert op non-verbale signalen van de luisteraars, zoals vragende blikken, verminderde aandacht en onjuiste reacties. Niet iedereen geeft uit zichzelf aan wanneer hij/zij iets niet goed heeft verstaan.
- Verduidelijk de boodschap door het op te schrijven.
- Ondersteun uw spreken met mimiek, gebaren en aanwijzen.

Tips voor uw gesprekspartner

- Spreek zelf niet anders dan normaal, iemand met dysartrie heeft in principe geen problemen om u te begrijpen.
- Geef uw volledige aandacht tijdens een gesprek. Normaal kunt u van alles doen terwijl u luistert maar de spraak van iemand met dysartrie vraagt uw volledige aandacht.
- Zorg dat u oogcontact heeft, ga op gelijke hoogte zitten.
- Wees alert op non-verbale signalen van uw gesprekspartner.
- Vraag uw gesprekspartner om de boodschap of het belangrijkste woord te herhalen wanneer u de boodschap niet heeft verstaan.
- Stel ja/nee vragen om de boodschap die u niet heeft begrepen te achterhalen.

Wat kan er worden verwacht van de logopedie?

Kort na het ontstaan van een dysartrie komt de logopedist in het ziekenhuis bij u langs. De logopedist onderzoekt u en legt uit wat er precies verkeerd gaat bij het spreken. De logopediste kan u doelgericht helpen om met compensaties of spraaktraining uw spraakverstaanbaarheid te verbeteren. Daarnaast geeft de logopedist communicatietips die specifiek op u van toepassing zijn.

Wanneer het spreken onverstaanbaar is of wanneer de verstaanbaarheid verder achteruit gaat, kan de logopedist u helpen met het uitzoeken van een eventueel communicatiehulpmiddel ter ondersteuning van de verstaanbaarheid.

Logopedie na ontslag

Wanneer u na ontslag uit het ziekenhuis nog steeds een dysartrie heeft, dan wordt meestal geadviseerd de behandeling bij een logopedist voort te zetten. Als er naast logopedie nog andere therapieën nodig zijn, zoals fysiotherapie of ergotherapie, dan wordt er vaak voor gekozen om de behandeling voort te zetten in een revalidatiecentrum of een verpleeghuissetting.

Op het moment dat er alleen nog logopedie nodig is, dan is het mogelijk om vanuit thuis naar een logopedist buiten het ziekenhuis te gaan.

De logopedist in het MUMC+ stuurt de betreffende logopedist een overdracht met daarin alle informatie.

Contact

Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen? Neem dan contact met ons op.

Afdeling Logopedie

secretariaat 043-387 51 38

E-mail

secretariaat.logopedie@mumc.nl

Websites

- www.levenmetdysartrie.be
- www.mumc.nl
- www.hersenletsel.nl

Odin 045757/ uitgave oktober 2017

Bezoekadres
P. Debyelaan 25
6229 HX Maastricht

Postadres
Postbus 5800
6202 AZ Maastricht

Algemeen telefoonnummer
043-387 65 43
www.mumc.nl